

KRAJANÉ VE VOJVODINĚ

Geografické vymezení:

Obyvatelstvo – základní údaje

Počet obyvatel: 2 031 992

Hlavní město: Novi Sad

Hustota zalidnění: 94,5 ob. / km²

Jazyk: srbština, maďarština, slovenština, chorvatština, rumunština, rusínština

Národnostní složení: Srbové (65 %), Maďaři (14 %), Slováci (3 %), Chorvati (3 %) Černohorci (2 %), Rumuni (1,5 %), Rusíni (1 %)

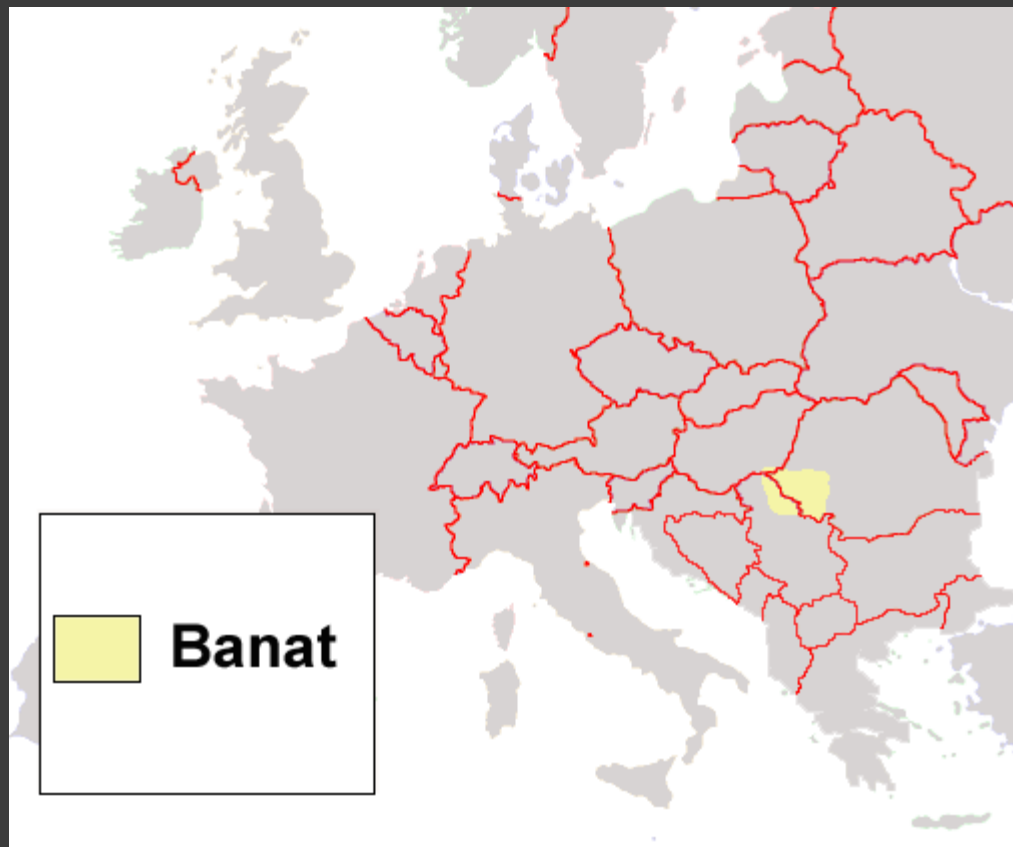
Druh celku: autonomní oblast

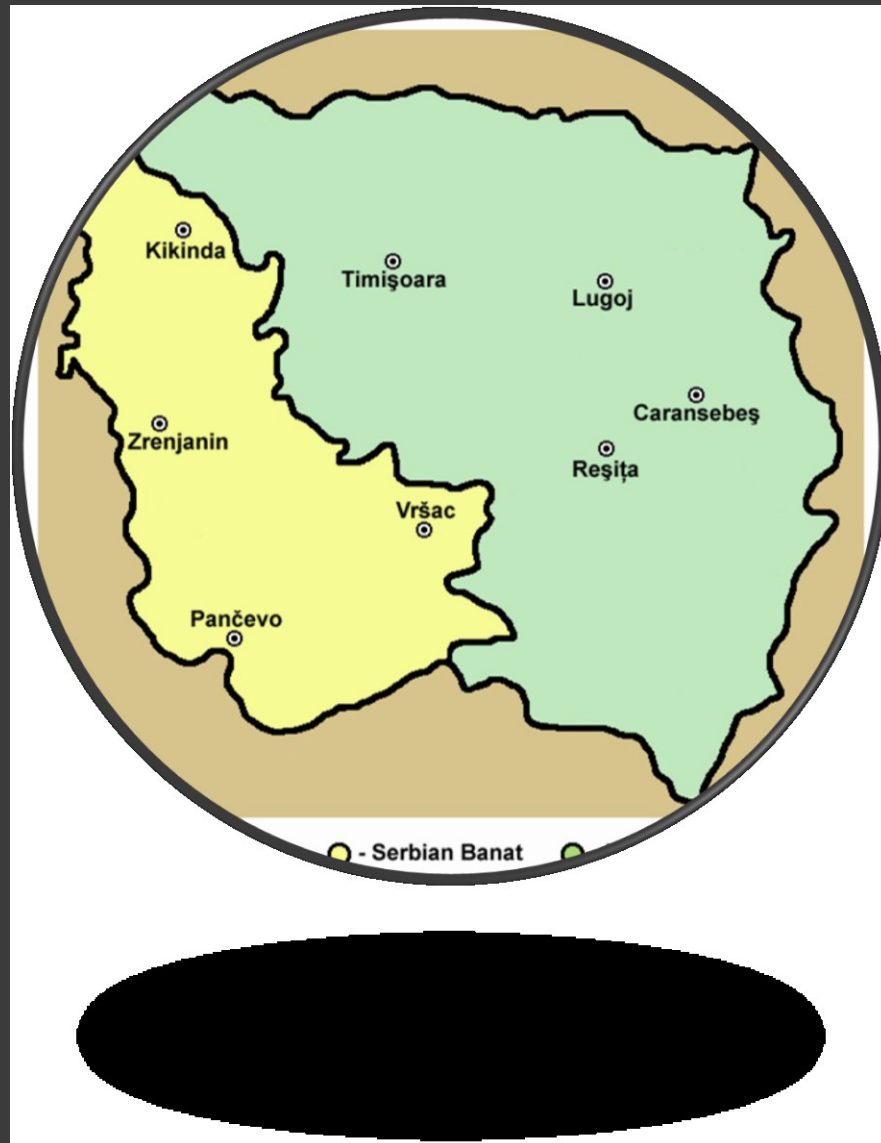
Podřízené celky: 7 okruhů

Prezident Bojan Kostereš

Historické území Banátu:

Geografické vymezení

Na severu řeka Mureš

Západ – Tisa

Jih – Dunaj

Východ – Karpaty v dnešním Rumunsku

Historie

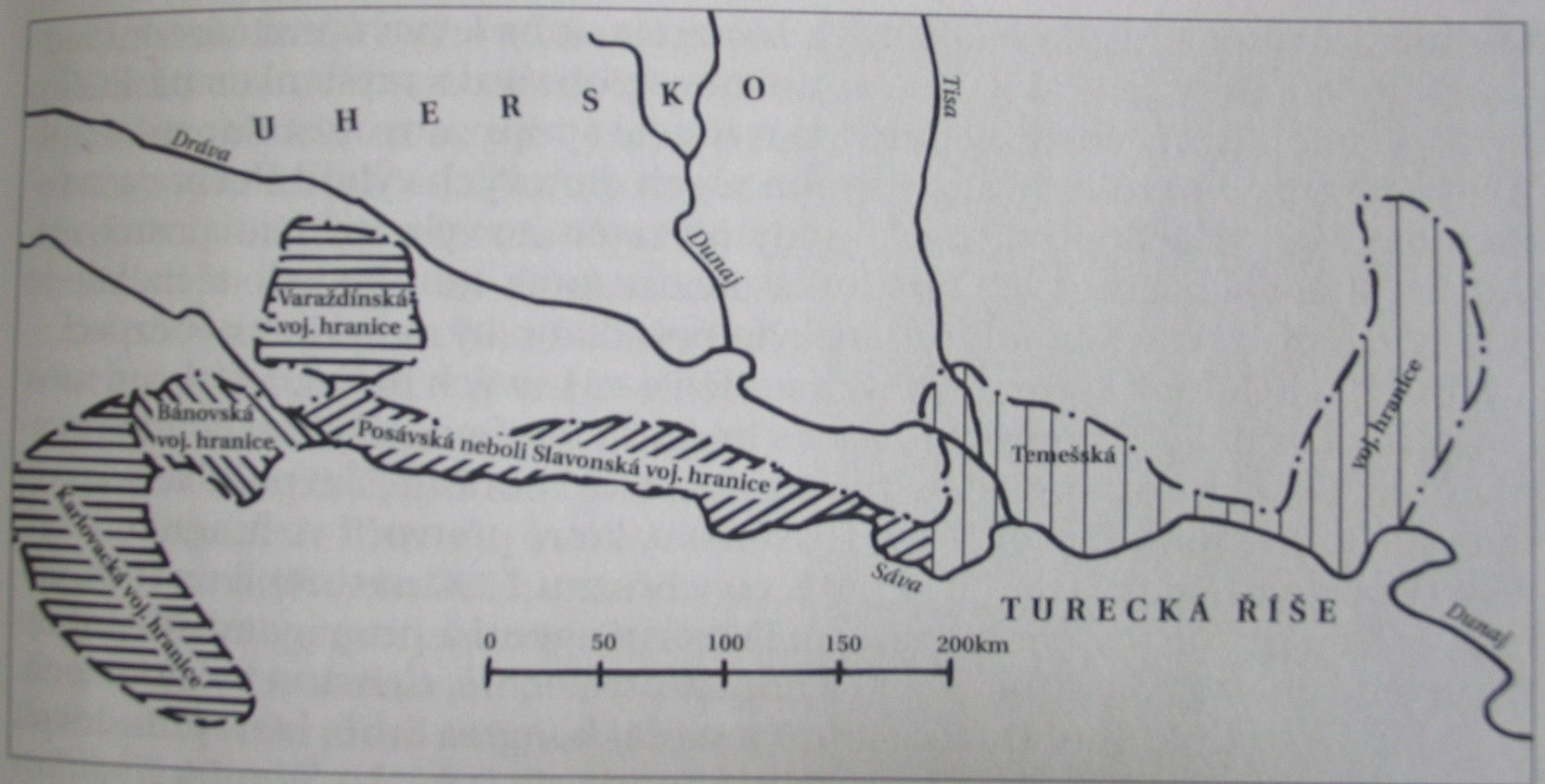
- Starověk – Dákové, od 2.st. (106 n.l.)
Římané
- Středověk - v průběhu 6.st. příchod Slovanů
- Od století 11. součástí Uher (10.-16.st.)
- Pod Osmanskou nadvládou (1556-1716)
- Osmanská vojska poražena Evženem Savojským,
- Podepsán Požarevacký mír (1718) – Banát je pod rakouským soustátím.

Banátská vojenská hranice

- ⦿ Základní funkce – „nárazníkové“ pásmo Habsburského mocnářství před osmanským nebezpečím.
- ⦿ Reakce na osmanské válečné úspěchy (Budín 1541, Vídeň 1683)
- ⦿ Po osmanském ústupu po podepsaném Pož. Míru debata nad budoucím vývojem území.
- ⦿ Claudius F. Mercy iniciuje příchod kolonistů.

Vojenská hranice na konci 18. století

Příchod českých kolonistů

- ⦿ 1. Kolonizační vlny směřující ve 20. letech na území dnešního rumun.Banátu. (ze záp.,již., vých. Čech)
- ⦿ Počet???? (3000 -10000)
- ⦿ Vesnice Svatá Alžběta, Svatá Helena, Gerník, Rovensko, Bígr, Eibentál, Šumice.

- ⦿ 2. Odtud ve třicátých letech odchází do srbského Banátu – tzv. druhotná kolonizace.
- ⦿ Důvody – nespokojenost s životními podmínkami, nezkušenost...

Vznik prvních českých osad na území srbského Banátu

- DRUHOTNÁ (SEKUNDÁRNÍ) KOLONIZACE
- Úrodné nížiny kolem města Bela Crkvy:
- Kolonistům z vesnice Schöntal byla přidělena lokalita zvaná Ablian – zde se v roce 1837 usazuje 120 kolonistů.
- Svědectví podává místní kronika
  - otázka spojení kronikářství s katolicismem

Češko Selo

- Různost toponym: Czechfalva, Fabián, Češko Selo.
- dnes je vesnice na pokraji zániku – 39 obyvatel, 1 Srb

Nedostatek pracovních příležitostí –
typické pro celý region.

Jana Husa

VS 378-24

Kruščica

- ⦿ 5km SV od Bela Crkvy
- ⦿ Druhotná kolonizace – z Gerníku, Bígru...dodnes patrné povědomí, udržování přátelských vazeb, družba při zábavách.
- ⦿ Počátky českého živilu v Kruščici – 1834 – nejsou však prvními osadníky, multietnický charakter – pospolu zde žije několik národností – Srbové, Rumuni, Makedonci, Maďaři, Němci – klasický etnický „Eintopf“.
- ⦿ Krajané zde tvoří minoritu – přesto jich zde údajně žije přes 200.

Bela Crkva

- ⦿ Město – 10.000 ob.
- ⦿ Kulturní centrum
- ⦿ Pracovní příležitosti – r. 1910 – 400 Čechů, dnes(800-1000).
- ⦿ Počet krajanů zde stoupá – pracovní migrace z Kruščice, Českého Sela.
- ⦿ Významná spolková činnost

s-
d
s-

Gaj

- Druhotná kolonizace z Rumunska až po 1. světové válce – od r. 1920
- Dnes 100 česků

Spolky

- Matice Česká (založena 1922)
- Zastřešující organizace
- Česká beseda v Českom Selu, Kruščici, Bela Crkvě
- Spolek přátel Čechů jižního Banátu
- Úloha: kulturně-osvětová činnost, snaha probouzet a uchovat národní identitu.

Etnická identifikace

- ⦿ Katolicismus
- ⦿ Společný původ – vědomí o příchodu z Rumunska (dnes podporováno – dechovka)
- ⦿ Jazyk
- ⦿ Teritoriální/zemská – Vojvodina
- ⦿ „společenství krve“
- ⦿ Lokální (gájští, kruščičtí češi...)

Problémy současného života

- ⊙ Nezaměstnanost
- ⊙ Nízká životní úroveň
- ⊙ Politická situace – ekonomické embargo...
- ⊙ Vízová povinnost (zrušena 2010) – cesta změn?

- ⊙ Akulturace, asimilace, neudržitelnost endogamie (do 60. let),
- ⊙ Znalost českého jazyka – motivace – uplatnění v ČR.

Transnacionální vazby

- V 90. letech – rozvoj spolupráce mezi ČR a krajaný
- Učitelé, jazykové kurzy (Dobruška), dětské tábory, organizace zájezdů
- Spolupráce mezi vesnicemi – nový faktor – etnorevitalizace
- Imagined community (Anderson)

Výzkumné otázky

- ⦿ Etnicita, etnická identifikace, silné povědomí o svých předcích,
- ⦿ Kontaminace působením jiných kulturních vlivů – jazyková, náboženská...
- ⦿ Minimálně stejně důležitou je pro krajany identifikace náboženská – lidový katolicismus – je pramenem společensko-kulturních rozdílů – zdroj kolektivní paměti – pomáhá při uchování kulturních specifik.
- ⦿ Jazyková podobnost napomáhá asimilačním vlivům (x Rumunsku) – uplatnění lingvistiky, komparatistiky.
- ⦿ „malý český člověk v zahraničí“ – předmět orální historie – biografická historie, case history

Veliko Srediště

- Smíšená obec – 6 národností
- Příklad českých katolíků (1826 – z Rumunska)
- Důležitá kolonizační vlna – 50. léta 19. století – reformovaní evangelíci z okolí
- Klobouk u Brna - Dambořice, Nasedlovice...
- Kolem 100 rodin – 500 osob

Náboženství jako zdroj kolektivní paměti

- Nejdůležitější boundary marker
- Kulturní zdroj - Aspekt jinakosti
- Evangelíci -reformační linie
- Misijní činnost ČCE v minulosti
- Opuštěnost sboru
- Neúčast na spolkovém životě
- Dnešní stav – pouze jedinci

